Bugetul familiei: venituri ale familiei – cheltuieli ale familiei

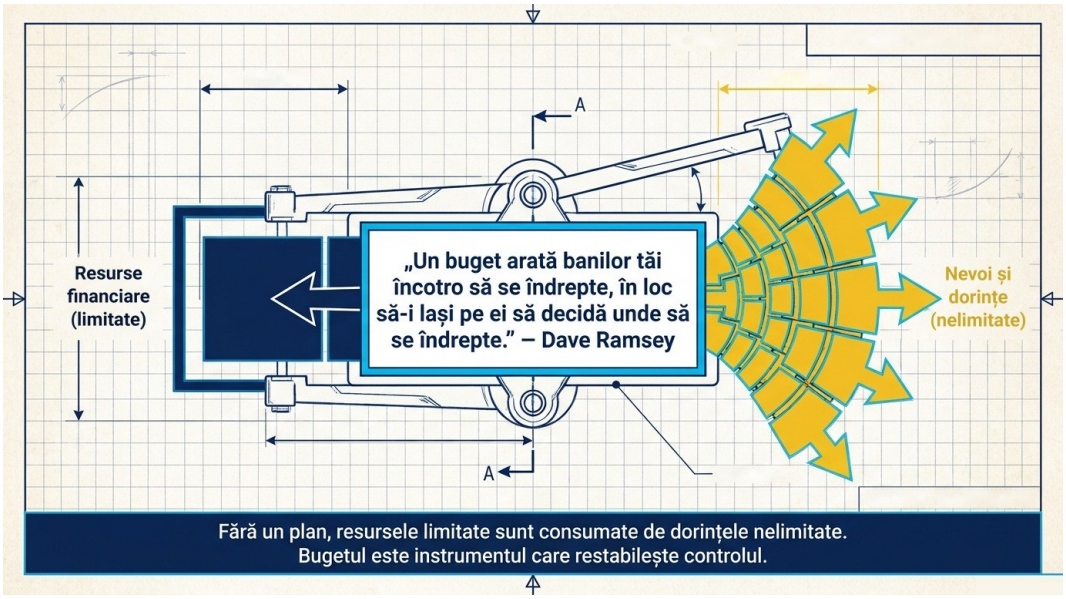
Introducere

Salariul intră în cont, iar după câteva zile o parte s-a dus pe facturi, o parte pe mâncare, o parte pe lucruri despre care nici nu mai știi când le-ai cumpărat. Unele familii ajung la sfârșitul lunii cu bani puși deoparte, altele se împrumută până la salariul următor — chiar dacă au venituri asemănătoare. Diferența o face, de multe ori, un plan simplu: bugetul. În această lecție afli cum se face și îl faci, în echipă, pentru o familie.

În această lecţie vei descoperi

– ce este bugetul familiei;
– de unde vin veniturile unei familii şi unde se duc cheltuielile ei;
– când un buget este excedentar, echilibrat sau deficitar şi cum se echilibrează;
– cum împarţi venitul după regula 50/30/20.

Unde se duc banii?

Resurse limitate, dorințe nelimitate.

1. „Un buget arată banilor tăi încotro să se îndrepte, în loc să-i lași pe ei să decidă unde să se îndrepte.” (Dave Ramsey) Ce înseamnă că banii „decid singuri” unde se duc?

2. Unde se duc banii unei familii într-o lună? Gândește-te la cinci cheltuieli.

Întrebarea orei: cum poate o familie să-și acopere cheltuielile și să mai și economisească?

Răspunsul îl construim în cele cinci secțiuni de mai jos.

1. Bugetul familiei

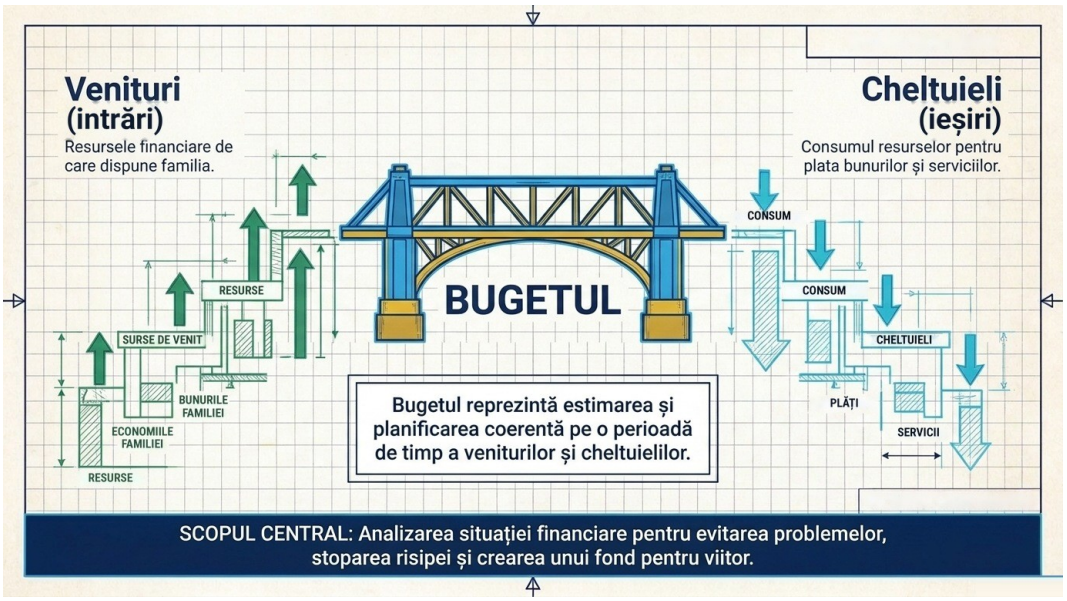
Satisfacerea nevoilor se realizează prin consum de bunuri și servicii, iar acestea trebuie, de cele mai multe ori, plătite. De aceea, familiile au nevoie de venituri — resurse financiare materializate în bani —, pe care le cheltuie în funcție de nevoi. Pentru aceasta, își construiesc în mod curent bugete.

Definiție

Bugetul familiei reprezintă estimarea pe o perioadă de timp a veniturilor și cheltuielilor unei familii.

Scopul stabilirii unui buget este acela de a analiza situația financiară a unei familii (venituri și cheltuieli), pentru evitarea problemelor financiare și, dacă este posibil, pentru economisirea unor sume de bani în vederea realizării unor proiecte viitoare. Bugetul se face de obicei pe o lună.

Bugetul este un plan: valorile se estimează dinainte. În timpul lunii se notează ce intră și ce iese, iar valorile estimate ale cheltuielilor și veniturilor sunt comparate cu cele realizate în același interval, pentru a identifica în timp util zonele în care pot apărea depășiri.

Bugetul, podul dintre venituri și cheltuieli.

2. Veniturile familiei

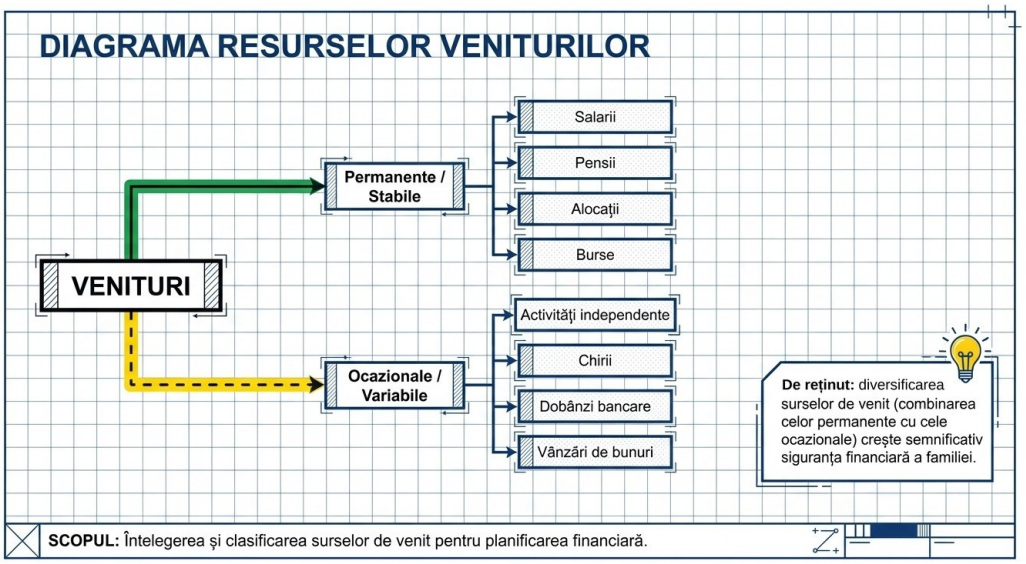
Definiție

Veniturile reprezintă câștigurile realizate de membrii familiei și pot proveni din diferite surse.

Sursele de venituri ale familiilor pot fi: salariile părinților; pensiile bunicilor; alocațiile și bursele copiilor; banii obținuți din închirierea unei case sau a unor terenuri; veniturile din vânzări de bunuri de valoare; dobânzile din depozitele bancare; veniturile din activități independente. Diverse beneficii primite de la serviciu sunt și ele venituri: tichetele de masă, tichetele cadou, voucherele de vacanță, primele.

Unele venituri sunt fixe, permanente — de exemplu, alocația —, iar altele sunt variabile, ocazionale — de exemplu, banii strânși la colindat sau banii primiți de ziua ta. Acolo unde nu știi valoarea exactă a veniturilor, poți estima pe baza experienței din trecut. În buget se trece venitul net, adică ce rămâne după plata taxelor; pe veniturile permanente se sprijină cheltuielile obligatorii.

Elaborarea bugetului familiei începe cu identificarea veniturilor fiecărui membru, pe surse. Veniturile au caracter limitat. Copiii pot contribui la bugetul familiei cu banii proveniți din burse, alocații, premii.

Veniturile familiei: permanente și ocazionale.

Ce spune legea

Legea spune că soții se sprijină unul pe altul cu bani și contribuie la cheltuielile familiei după mijloacele fiecăruia; munca în gospodărie și pentru creșterea copiilor este și ea o contribuție (Codul civil, art. 325 și 326). Alocația de stat o primesc toți copiii până la 18 ani (Legea nr. 61/1993, art. 1).

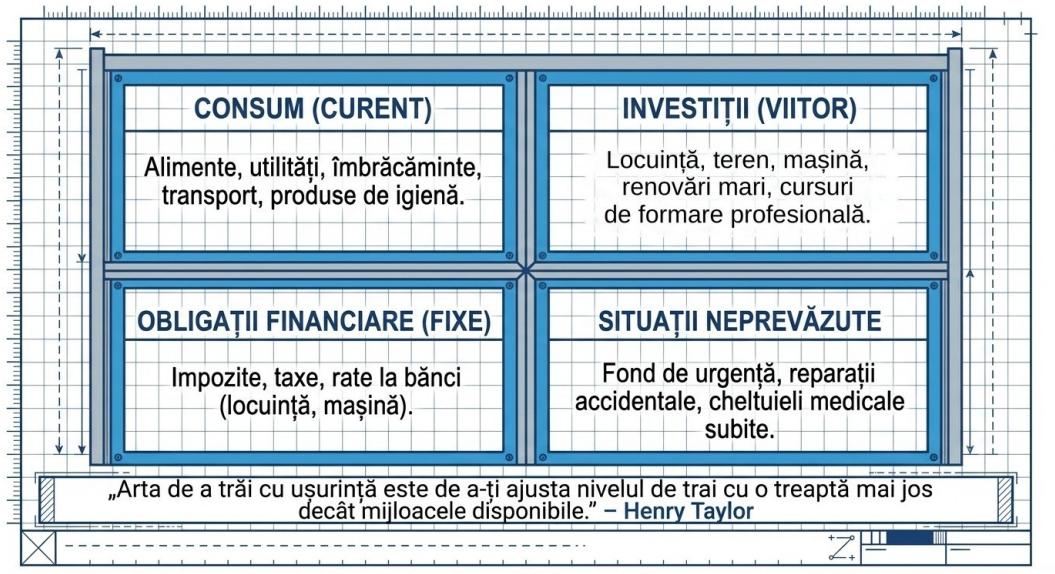
3. Cheltuielile familiei

Definiție

Cheltuielile reprezintă consumul de resurse financiare (bani), pentru plata unor bunuri și servicii necesare satisfacerii nevoilor și dorințelor membrilor familiei.

După destinație, cheltuielile familiei sunt: cheltuieli pentru consum — alimentație, îmbrăcăminte, întreținerea și dotarea locuinței, automobilul familiei, îngrijirea personală, sănătatea, educația, timpul liber, transportul și telefonia; cheltuieli pentru investiții — cumpărări de bunuri, terenuri și alte valori, construcții noi și reparații mari; cheltuieli de producție (în gospodăriile de la țară); impozite și taxe; alte cheltuieli. Consumul presupune cheltuieli pentru consum, pentru investiții, taxe, impozite, rate.

Bugetarea cheltuielilor familiei începe cu cheltuielile fixe (rata la casă sau chiria, impozitul pe casă sau pe mașină, abonamentele), continuă cu cheltuielile pentru nevoi (alimente, îmbrăcăminte, utilități, combustibil, asigurări) și se încheie cu cheltuielile pentru dorințe, fără să uităm partea destinată economisirii și cheltuielilor neprevăzute. Cheltuielile fixe trebuie plătite oricum; economiile se pot face mai ales din cele variabile.

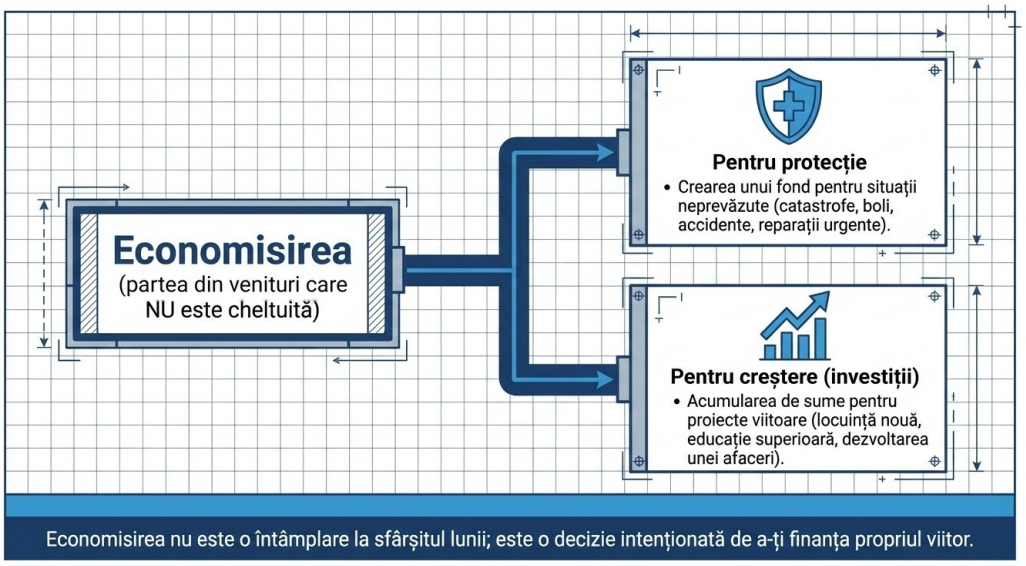

Felurile cheltuielilor: consum, investiții, obligații financiare, situații neprevăzute.

Definiție

Economia reprezintă partea din venituri care nu este cheltuită. Economiile sunt sume de bani pe care le putem investi sau pe care le putem folosi pentru situații neprevăzute.

Familia economisește din două motive principale: nevoia de a acumula sume mai mari pentru proiecte viitoare — bunuri scumpe, a căror valoare depășește venitul din bugetul curent (o locuință, cursurile unui copil, o afacere) — și nevoia de a avea bani pentru situații neprevăzute: boli, accidente, reparații, catastrofe, care cer cheltuieli mari ce nu pot fi suportate din veniturile curente.

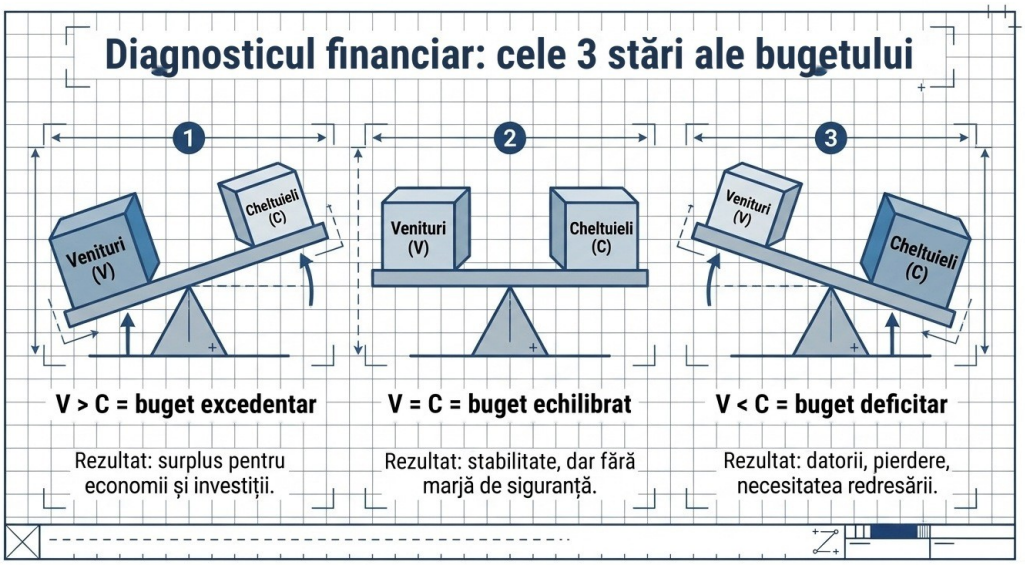
Economisirea: pentru protecție și pentru creștere.

4. Excedentar, echilibrat sau deficitar

Comparând veniturile cu cheltuielile, calculând diferența dintre ele, o familie se poate afla într-una dintre următoarele situații: venituri mai mari decât cheltuielile (V > C) — vor cheltui tot ce și-au propus și vor mai rămâne bani pentru economii: buget excedentar; venituri egale cu cheltuielile (V = C) — vor cheltui tot ce încasează: buget echilibrat; venituri mai mici decât cheltuielile (V < C) — banii încasați nu vor acoperi toate cheltuielile planificate: buget deficitar.

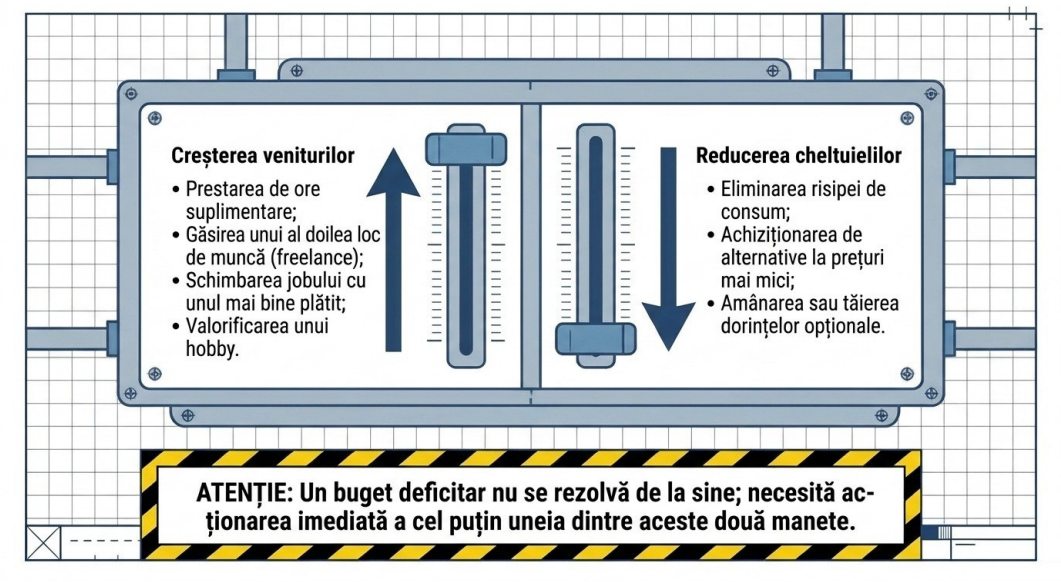
bugetul	V și C	ce înseamnă
excedentar	**V > C**	rămân bani pentru economii și investiții
echilibrat	**V = C**	se cheltuie tot: nu apar datorii, dar nici economii
deficitar	**V < C**	diferența se acoperă din economii sau din împrumuturi

Un buget deficitar poate conduce la probleme financiare, deoarece necesită împrumuturi sau economii pentru a acoperi diferența. Într-un buget echilibrat, toate resursele financiare sunt folosite complet: nu sunt generate datorii, dar nici economii. Un buget excedentar aduce un surplus, care poate fi economisit sau investit.

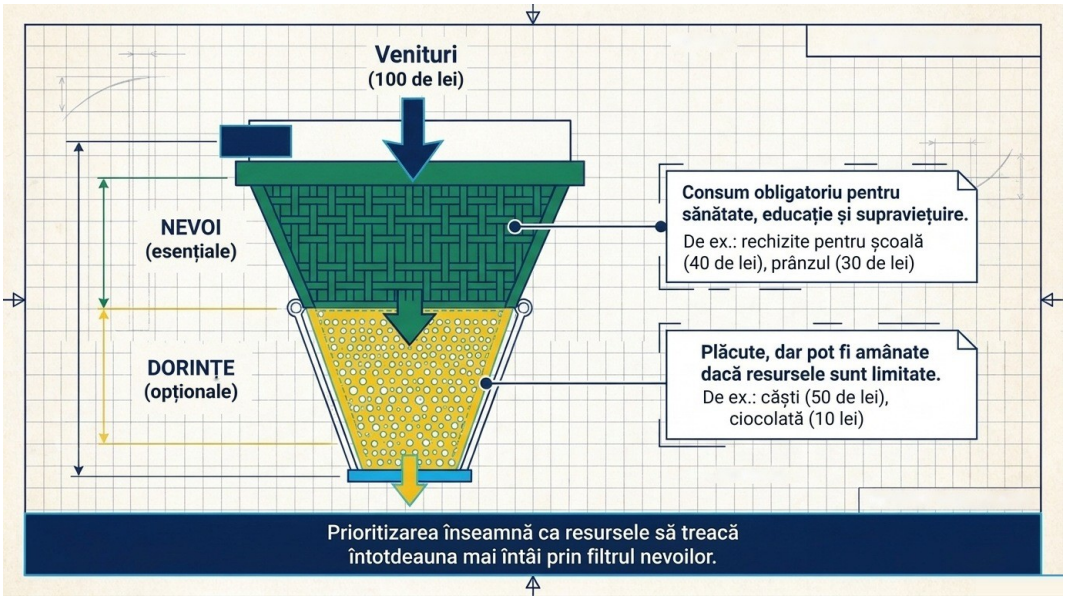
Cele trei situații ale bugetului.

Mărirea veniturilor unei familii se poate realiza prin ore suplimentare la serviciu, prin găsirea unui al doilea loc de muncă sau prin schimbarea locului de muncă cu unul mai bine plătit. Reducerea cheltuielilor se poate realiza prin reducerea consumurilor inutile, a risipei — de exemplu, stingerea luminii la ieșirea din cameră — și prin cumpărarea de produse de aceeași calitate la prețuri mai mici. Și încă o regulă: nu te îndatora — dacă nu poți să plătești pe loc, nu cumpăra.

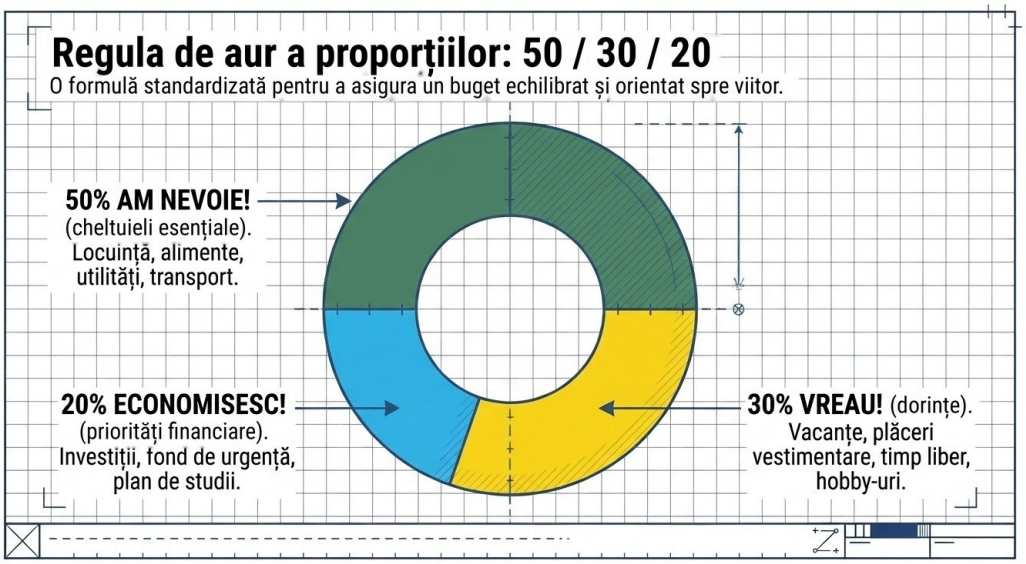
Echilibrarea unui buget deficitar: cele două manete.

5. Regula 50/30/20

Nevoile trec primele: 100 de lei, nevoi și dorințe.

Cum să gestionezi mai bine bugetul familiei? Respectă regula 50/30/20: din venitul total, 50% pentru cheltuielile esențiale (locuință, alimente, transport — „am nevoie!”), 30% pentru cheltuielile dorite (vacanțe, plăceri vestimentare, timp liber — „vreau!”) și 20% pentru prioritățile financiare (investiții, economii, plan de studii — „economisesc!”).

Regula 50/30/20.

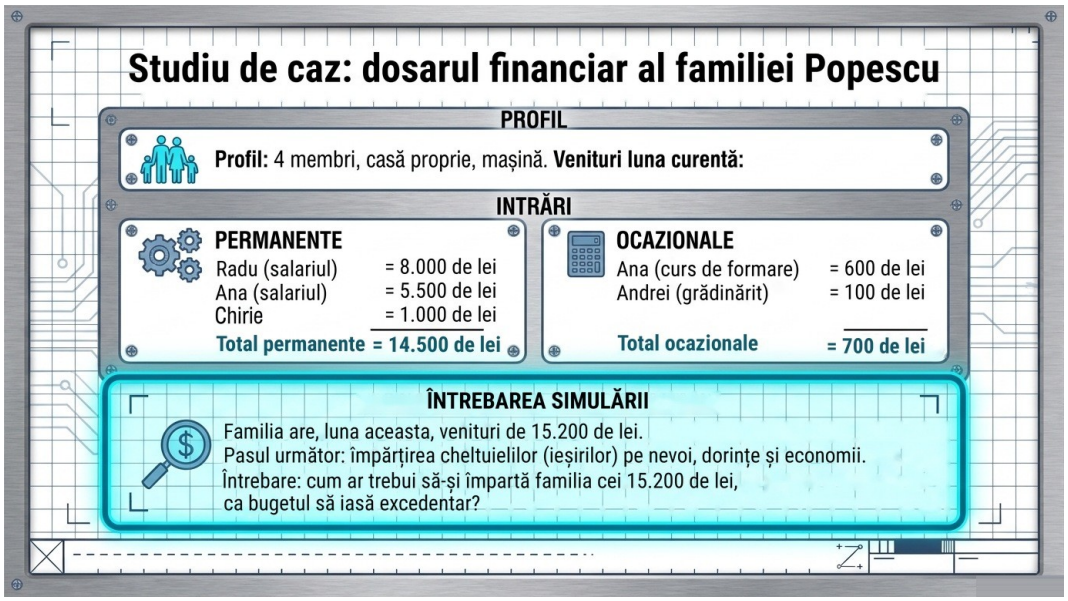
Economiseşte suma stabilită sau procentul propus atunci când încasezi bani — nu din ce rămâne la sfârşitul lunii. Exemplu: o familie are un buget lunar de 6.500 de lei; pune deoparte 1.300 de lei (20%), cheltuie 3.500 de lei pentru nevoi — rata la casă, alimentele, utilitățile, transportul, îmbrăcămintea — şi 1.700 de lei pentru dorinţe — ieşiri la restaurant, cărţi şi bilete la teatru, o excursie. Nevoile iau aproape 54%, dorințele aproape 26%: familia se încadrează aproape exact în regulă.

Urmărește și video-ul *Cum funcționează regula 50/30/20*: un venit de 5.000 de lei se împarte în 2.500 pentru nevoi, 1.500 pentru dorințe și 1.000 pentru economii. Ce se întâmplă cu dorințele când apare o cheltuială neprevăzută?

Rezumat

1. Bugetul familiei este planul banilor ei: estimează pe o perioadă veniturile şi cheltuielile, apoi compară ce s-a estimat cu ce s-a realizat.
2. Veniturile vin din salarii, pensii, alocații și burse, chirii, dobânzi şi vânzări; unele sunt permanente, altele ocazionale.
3. Cheltuielile sunt pentru consum, investiții, impozite şi taxe şi rate; unele sunt fixe, altele variabile. Economiile sunt partea din venituri care nu se cheltuie.
4. Bugetul poate fi excedentar, echilibrat sau deficitar; deficitul se repară crescând veniturile sau reducând cheltuielile.
5. Regula 50/30/20 împarte venitul în nevoi, dorințe și economii; economiile se pun deoparte primele.

Simularea: bugetul familiei Popescu

Dosarul familiei Popescu.

Familia Popescu are patru membri: Radu, tatăl, este inginer; Ana, mama, este profesoară; Andrei este în clasa a VIII-a, iar Elena merge la grădiniță. Familia locuiește în casa ei, are o mașină și închiriază o garsonieră. Veniturile lunii: Radu — salariul net, 8.000 de lei; Ana — salariul net, 5.500 de lei; familia — chiria pentru garsonieră, 1.000 de lei; Ana — un curs de formare (ianuarie–mai), 600 de lei; Andrei — îngrijește grădinile vecinilor, 100 de lei. În total, 15.200 de lei.

Ce facem. Echipa ta este familia Popescu. Adunați veniturile familiei, alegeți dorințele care încap în buget și stabiliți cât pun deoparte, după regula 50/30/20.

Apoi echipa primește o veste — o primă, o reparație, o factură mai mare — și reface bugetul: ce se amână, ce se plătește din economii?

Verifică-te

1. Abonamentul de autobuz al tatălui: cheltuială fixă sau variabilă?

2. Banii primiți de Andrei pentru că a îngrijit o grădină: venit permanent sau ocazional?

3. O familie are 6.000 de lei venituri și 6.300 de lei cheltuieli. Ce fel de buget are? Ce poate face?

4. Un venit de 6.000 de lei, după regula 50/30/20: cât pentru nevoi, cât pentru dorințe, cât pentru economii?

5. Economiile sunt o cheltuială?

Din lege

Cheltuielile familiei nu sunt treaba unui singur om. Legea spune că soții se sprijină unul pe altul și contribuie la cheltuielile familiei, fiecare după cât câștigă; munca în gospodărie și pentru creșterea copiilor este și ea o contribuție. Alocația de stat o primesc toți copiii până la 18 ani: în bugetul familiei apare la venituri, dar este un drept al copilului.

Știai că

Institutul Național de Statistică măsoară în fiecare trimestru veniturile și cheltuielile familiilor din România. În trimestrul al II-lea din 2024, o gospodărie a avut, în medie, 7.637 de lei pe lună venituri bănești, aproximativ 70% din salarii. Peste 30% din banii cheltuiți pentru consum au mers pe alimente și băuturi nealcoolice.

Gândește-te: din ce își iau banii cele mai multe familii? Pe ce merg cei mai mulți bani?